

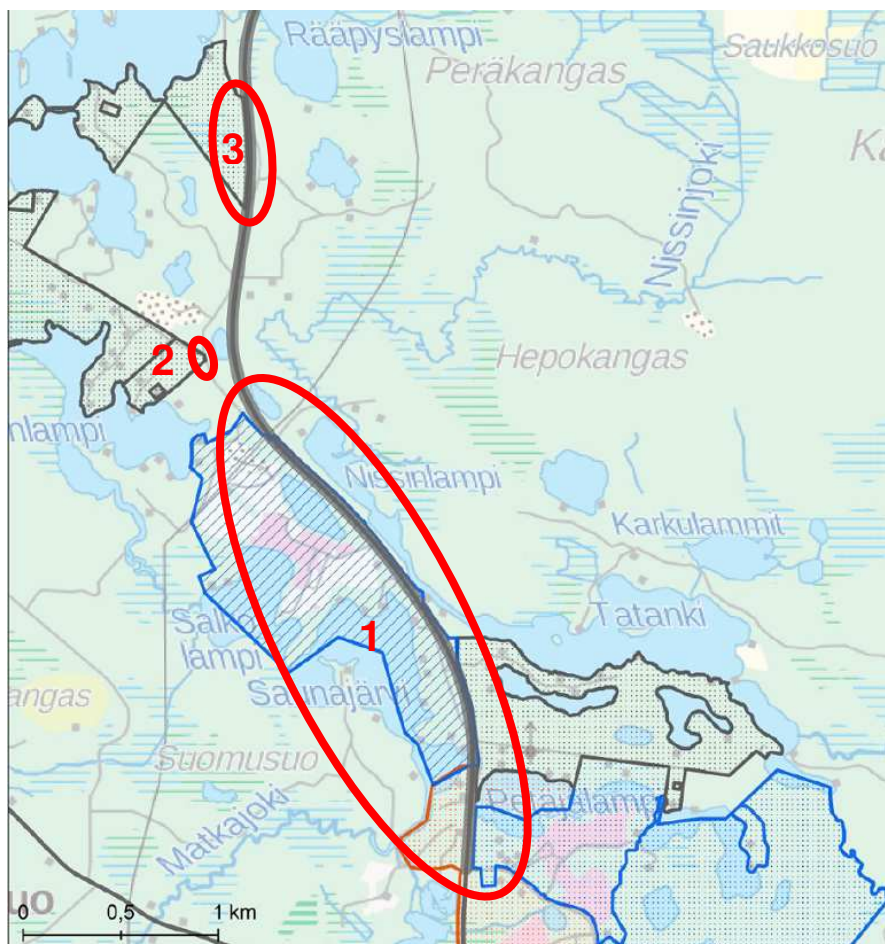

Dnr:o 223/2019

Valtatien 5 ympäristöön sijoittuva asemakaavan muutos ja laajennus on osa Pohjois-Pohjanmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen ja Kuusamon kaupungin yhteistä kevyen liikenteen väylän suunnitteluhanketta.

KAAVASELOSTUS

Kaavaselostus liittyy 9.1.2020 päivättyyn kaavaluonnokseen.

1 Osa-alueiden 1, 2 ja 3 likimääräiset sijainnit sekä asemakaavoitetut alueet

1 PERUS- JA TUNNISTETIEDOT

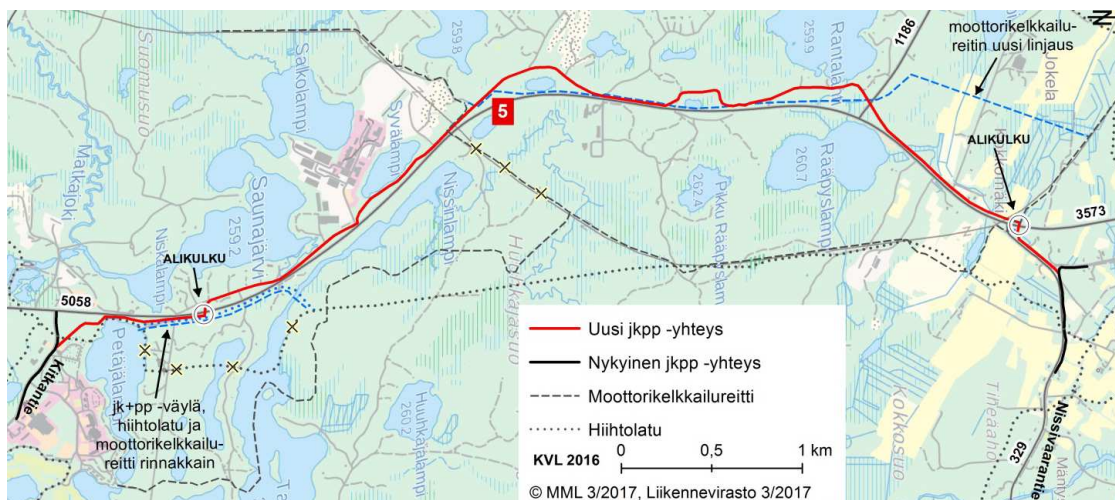
1.1 Kaava-alueen sijainti

Asemakaavan muutos- ja laajennus koskee valtatie 5 maantiealuetta ja maantiehen liittyviä alueita Saunajärvi-Pölkyn ja Tropiikin alueiden asemakaavoissa sekä Tatanki-Koukkulammen, Ukonlammen ja Rantasalon ranta-asemakaavoissa ELY-keskuksen laatiman väyläsuunnitelman mukaiselta alueelta.

Asemakaavan muutoksella ja laajennuksella muodostuu valtatie 5 liikennealuetta, siihen kuuluvia jalankulku- ja pyöräilyalueita, joista osalla tontille ajo on sallittu, sekä katualuetta. Lisäksi muodostuu maantiealueeseen liittyviä suojaviheralueita ja lähivirkistysaluetta. Asemakaava lainvoimaiseksi tullessaan korvaa alueellaan aiemmin hyväksytyt asema-kaavat ja ranta-asemakaavat.

1.2 Luettelo selostuksen liitteistä

- asemakaavan seurantalomake
- koonti poistuvista asemakaavoista
- asemakaavan muutos 1:2000
- arkeologinen inventointi / Tatanki-Koukkulammen asemakaava ss.12 ja 16. 2015, Kalle Luoto.
- kasvillisuuskartoitus / Vt 5 ja mt 18865 jalankulku- ja pyöräilyväylä välillä Kitkantie - Nissinvaarantie, 2019, Maria Tossavainen.

2 Ely-keskuksen hankekortin kartta 30.8.2017.

2 ASEMAKAAVA

2.1 Kaavaprosessin vaiheet

Kuusamon kaupungin yhdyskuntatekniikan lautakunta on tehnyt asemakaavan muutoksen ja laajennuksen käynnistämispäätöksen 17.4.2019 § 58.

PoPELY:n tiesuunnitelman mukainen ilmoitus maastotöiden aloittamisesta on julkaistu Koillissanomissa 31.5.2019. Hankkeen yleisötilaisuus on pidetty Kuusamossa 24.9.2019.

Vireille tulosta on ilmoitettu 23.1.2020. Osallistumis- ja arviointisuunnitelma sekä MRA §:n mukainen luonnos on julkisesti nähtävillä 23.1.2020 – 21.2.2020.

Yhdyskuntatekniikan lautakunta käsittelee luonnosta ja siitä saatua palautetta maaliskuussa 2020.

Ehdotus on nähtävillä xx.xx.2020 – xx.xx.2020.

Yhdyskuntatekniikan lautakunta käsittelee ehdotusta ja siitä saatua palautetta ja hyväksyy kaavan muutoksen ja laajennuksen xx.xx.2020.

2.2 Asemakaavan muutos ja laajennus

Pohjois-Pohjanmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus ja Kuusamon kaupunki suunnittelevat yhteistä kevyen liikenteen väylän hanketta liikenneturvallisuuden, jalankulku- ja pyöräily-yhteyksien parantamiseksi valtatie 5 risteämisten kohdilla. Hankkeessa toteutetaan valtatie 5 varteen uusi jalankulku- ja pyöräilyväylä Kitkantien pohjoisesta liittymästä Nissinvaarantien ja Nissinjärventien risteykseen asti.

Tämä asemakaavan muutos ja laajennus koskee kevyenliikenteen suunnitteluhankkeesta väliä Kitkantie (pohjoinen) - Pölky (pohjoinen) sekä Ukonlammen ja Rantasalon ranta-asemakaavan alueilla. Lisäksi asemakaava muutetaan Varikkotien liittymän kohdalla vastaamaan nykytilannetta.

Asemakaavoituksen tarkoituksena on mahdollistaa kyseinen väylähanke. Asemakaavan muutos ja laajennus on käynnistetty yhdyskuntatekniikan lautakunnan päätöksellä 17.4.2019 58 §.

2.3 Asemakaavan toteuttaminen

Väylän toteuttamisesta vastaavat Kuusamon kaupunki ja Pohjois-Pohjanmaan ELY-keskus yhdessä. Väylä toteutetaan useammassa vaiheessa.

3 LÄHTÖKOHDAT

Suunnittelualue sijoittuu pääasiassa rakennetulle maantiealueelle valtatie 5 varrelle. Valtatie 5 vuorokauden liikennemäärä on alueen eteläosassa n. 5500 ajoneuvoa, josta raskasta liikennettä on n. 7,4% (Tiesuunnitelmaselostus. 29.11.2019. PoPELY/ Sitowise).

Suunnittelualueen osa-alue 1 (väylän pituus n. 3km) sijoittuu jo kaavoitetulle asemakaava-alueelle. Osa-alue 2 (n. 30m) sijoittuu Ukonlammen rantakaava-alueelle ja osa-alue 3 (n. 900 m) Rantasalon rantakaava-alueelle.

3.1 Selvitys suunnittelualueen oloista

Suunnittelualue on pääosin nykyistä yleisen tien aluetta vierusalueineen. Uusi kevyen liikenteen väylä kulkee nykyisen valtatie 5 viertä ja poiketessaan valtatie 5 viereltä se noudattelee vanhaa tien pohjaa ja on näin ollen jo rakennettua aluetta.

Laajennusalue Varikkotien yhteydessä on rakennettua aluetta. Asemakaavan laajennus perustuu jo toteutetun alueen ottamiseen mukaan asemakaavaan. Valtatiehen tulevaan alikulkuun liittyvä väylävaraus on kuivaa mäntykangasta.

3.1.1 Rakennettu ympäristö

Suunnittelualueen alkupäähän on valtatie 5 varteen rakentunut pysyvää asumista sekä loma-asumista. Ranta-asemakaava-alueilla suunnittelualueen välittömään läheisyyteen ei sijoitu rakennuksia.

3.1.2 Maanomistus

Suunnittelualue koostuu valtatiestä 5 (Helsinki-Sodankylä lunastusyksikkö) ja yksityisessä omistuksessa olevista alueista.

3.2 Suunnittelutilanne

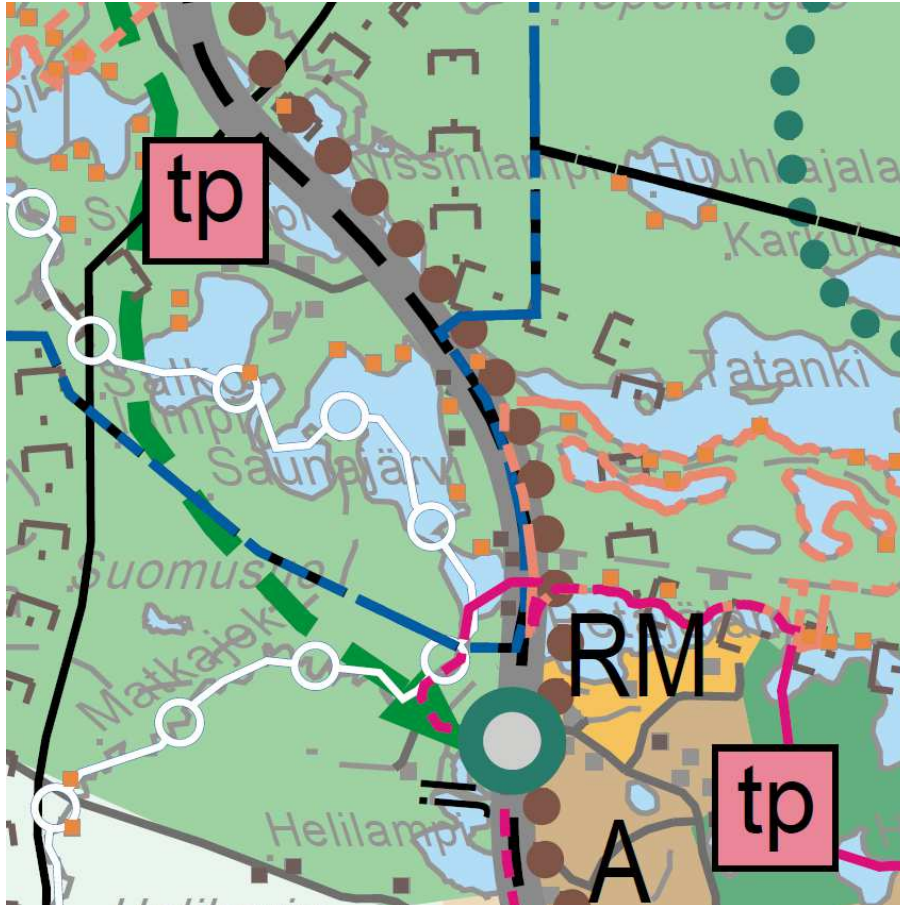
Tiesuunnitelma ei saa olla ristiriidassa oikeusvaikutteisen asemakaavan kanssa. Tällä asemakaavasunnitelmalla mahdollistetaan uuden liikennealueen vastaavuus kaavaan. Suunnittelualueella on voimassa oleva asema- tai ranta-asemakaava lukuun ottamatta Varikkotien risteysalueen lisäystä.

3.2.1 Kaava-alueita koskevat suunnitelmat, päätökset ja selvitykset

Pohjois-Pohjanmaan maakuntakaavassa Kuusamon keskustan ja Rukan matkailualueen välillä on osoitettu kevyen liikenteen yhteystarve. Maakuntakaava ei ole voimassa oikeusvaikutteisen yleiskaavan alueella.

Suunnittelualueen eteläpäädyssä voimassa on **Kuusamon strateginen yleiskaava** (hyv. 13.12.2016, lv. 20.6.2019). Strategisessa yleiskaavassa on osoitettu kevyen liikenteen yh-

teystarve. Kevyen liikenteen ja ulkoilureittien eritasoyhteyden tarve on osoitettu suunnittelualueen eteläosaan.

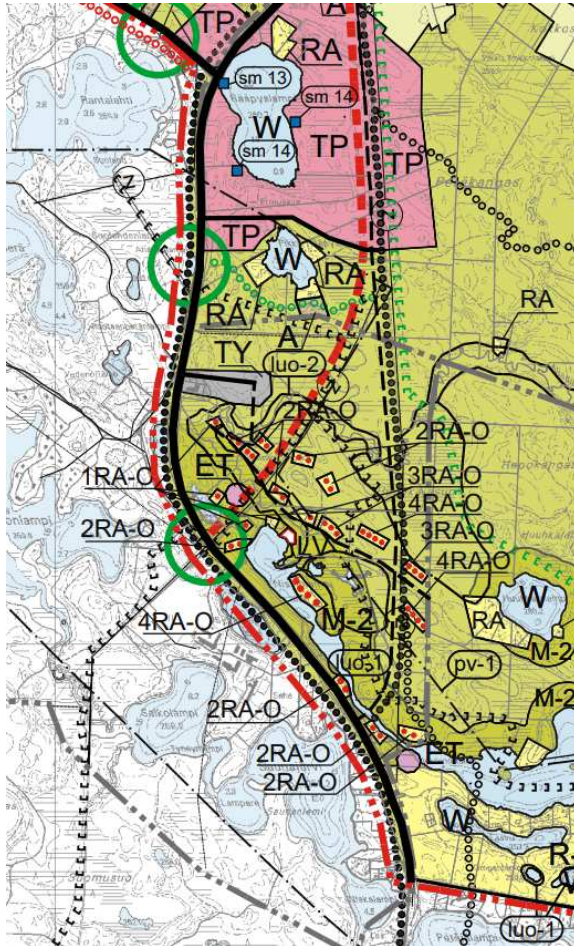

3 Ote Kuusamon strategisesta yleiskaavasta.

Suunnittelualue sijoittuu suurimmaksi osaksi **Ruka-Kuusamo matkailualueen osayleiskaavan** alueelle (hyv. 24.9.2018, lv. 15.11.2018). Tässä osayleiskaavassa ko. suunnittelualue on pääasiassa valtatie aluetta, mutta sijoittuu pieniltä osin myös maa- ja metsätalousovaltaiselle alueelle, jolla on erityistä ulkoilun ohjaamistarvetta tai ympäristöarvoja. Osayleiskaavassa valtatie varteen on osoitettu kevyen liikenteen reitti ja muutosalueen pohjoisosaan on osoitettu kahteen kohtaan alikulku reitistöjä varten.

Suunnittelualueella on kolme voimassa olevaa asemakaavaa ja kolme ranta-asemakaavaa. Osa-alue 3 sijoittuu **Saunajärvi-Pölkyn asemakaavan** alueelle (hyv. 13.12.2016, lv. 2.2.2017). Suunnittelualueen eteläisessä päässä voimassa on **Kirkonkylän asemakaavan muutos ja laajennus** (hyv. 19.12.1988, lv. 12.9.1989). Pieniltä osin valtatie itäpuolella suunnittelualue yltää **Tatanki-Koukkulammen ranta-asemakaavan** (hyv. 22.6.1992, lv. 6.7.1993) ja Tropiikin asemakaavan (hyv. 19.6.2006, lv. 30.12.2015) alueille.

Osa-alue 2 sijoittuu **Ukonlammen rantakaavan muutos- ja laajennusalueen** (hyv. 19.12.1988, lv. 17.5.1989) itäiseen kärkeen ja osa-alue 3 **Rantasalon ranta-
asemakaavan** alueelle (hyv. 12.11.1984, lv. 16.1.1986).

4 Ote Ruka-Kuusamon matkailualueen osayleiskaavasta.

Voimassa olevien asema- ja ranta-asemakaavojen lisäksi suunnittelualueen eteläpäässä Varikkotien risteykseen on laadittu asemakaavan muutos ja laajennus. Kaavaa muutetaan ja laajennetaan risteuksen osalta vastaamaan olemassa olevan kadun linjausta.

Suunnittelualueeseen rajoittuvalla oleva Tatanki-Koukkulammen ranta-asemakaavan alueella on vireillä ranta-asemakaavan muuttaminen asemakaavaksi. Muutos edellyttää sekä Petäjälammentien että Koukkulammentien liittymien säilyttämistä.

Suunnittelualueella on voimassa olevissa asemakaavoissa osoitettu maantien (aiemmin yleisen tien) aluetta, suojaviheraluetta ja maantiehen kuuluvia jalankululle ja pyöräilylle varattuja alueita, joista osalla tonteille ajo on sallittu.

Ukonlammen ranta-asemakaavasta suunnittelualueelle osuu pieni alue yhteiskäyttöistä lähivirkistysaluetta, jolle sijoittuu ajoyhteys alueelle.

Rantasalon ranta-asemakaavassa suunnittelualueelle sijoittuu pääasiassa maa- ja metsätalousaluetta, yhteiskäyttöön tarkoitettua lähivirkistysaluetta, ja vähäinen ala loma-asuntojen korttelia sekä parkkialuetta.

3.2.2 Tehdyt selvitykset

PoPELY on tehnyt väyläsuunnitelmaa varten selvityksen luonto- ja suojelukohteista mm. ympäristötiedon hallintajärjestelmä Hertan avulla. Alueelle on laadittu kasvillisuuskartoitus heinäkuussa 2019. Kasvillisuuskartoituksessa suunnittelualueella havaittiin erittäin uhanalaisiksi, vaarantuneiksi ja silmälläpidettäviksi luokiteltuja kasvilajeja. Osa kasvipopulaatioista sijoittuu suoraan suunnitellun kevyen liikenteen väylän alle ja ovat näin ollen häviämisvaarassa. Lieventävinä toimina osa populaatioista siirretään maapaakkuina tilapäisiin ekosysteemihotelleihin ja osa säilytetään ottamalla pintamaat talteen. Pintamaat ja maapaakut palautetaan aikanaan alkuperäisille paikoilleen.

PoPELY:n Tiesuunnitelmaselostuksen mukaan väyläalueella ei ole rakennus- tai kulttuurihistoriallisesti merkittäviä kohteita. Tiedot on tarkistettu Hertasta sekä museoviraston rekisteristä.

PoPELY on Tiesuunnitelmaselostuksessaan huomionnut myös maa- ja kallioperää varten tehtävät tutkimukset. Selostuksen mukaan karttapalvelu Karpalon mukaan alueella ei ole myöskään pilaantuneita maita.

Tatanki-Koukkulammen vireillä olevaa asemakaavoitusta varten on inventoitu muinaismuistot v. 2015. Koska väyläsuunnitelmaa varten laadittavan asemakaavan ja Tatanki-Koukkulammen asemakaavan välinen yhteinen raja on täsmentynyt väylähankkeen myötä, osa sotahistoriallisista löydöksistä sijoittuu tälle suunnittelualueelle. Kohteet on pyrittävä säilyttämään, ja kohdemerkinnän alueella tapahtuvista suunnitelmista on neuvoteltava museoviranomaisen kanssa.

3.3 Maankäyttösopimukset

Maankäyttösopimuksia ei laadita.

4 ASEMAKAAVAN SUUNNITTELUN VAIHEET

Pohjois-Pohjanmaan ELY-Keskus ja Kuusamon kaupunki ovat yhteistyössä laatineet Kuusamon liikenneturvallisuuksuunnitelman vuonna 2011. Suunnitelmassa on määritelty keskeisimmät liikenneturvallisuuksuuden riskikohteet. Asemakaavas suunnitelman pohjana oleva tiesuunnitelma perustuu tähän selvitykseen. PoPELY on laatinut hankekortin vuonna 2017. Vuoden 2019 huhtikuussa yhdyskuntatekniikan lautakunta teki käynnistämispäätöksen.

4.1 Asemakaavan suunnittelun tarve

Asemakaavoituksen tarkoituksena on mahdollistaa kevyen liikenteen väylähanke välille Kitkantie-Pölkky sekä kahden ranta-asemakaavan alueella Ukonlammen ja Rantasalon kohdilla. Väyläsuunnitelma ei voi olla ristiriidassa lainvoimaisen asemakaavan kanssa.

Nykyinen asemakaavassa osoitettu maantien alue (LT) ei kaikilta osin ole riittävä. Tällä tiesuunnitelman laatimisen kanssa samanaikaisella asemakaavan muutoksella varmistetaan, että maantien alue kaavassa ja laadittava tiesuunnitelma ovat yhteneväiset. Kaavan laadinta ja tien suunnittelu sekä niiden edellyttämät vaikutusten arvioinnit etenevät rinnakkain, mutta kaavan on oltava hyväksytty ennen kuin tiesuunnitelma hyväksytään Liikennevirastossa.

Laadittavassa väyläsuunnitelmassa toinen osayleiskaavassa osoitetuista alikuluista sijoitetaan asemakaava-alueelle Koukkulammentien risteyksen läheisyyteen.

4.2 Osallistuminen ja yhteistyö

Osallisilla on mahdollisuus osallistua kaavan valmisteluun, arvioida kaavoituksen vaikutuksia ja lausua kirjallisesti tai suullisesti mielipiteensä nähtävilläolokautena osallistumis- ja arviointisuunnitelmasta sekä valmisteluaineistosta ja aikanaan antaa muistutuksia kaavaehdotuksesta. Asemakaavan muutoksesta ja laajennuksesta pyydetään tarvittaessa lausunnot eri viranomaisilta.

4.2.1 Osalliset ja yhteistyö

Osallistuminen, osalliset ja yhteistyö on määritelty asemakaavan muuttamista koskevassa osallistumis- ja arviointisuunnitelmassa (OAS).

4.2.2 Vireilletulo

Asemakaavan muutoksen vireilletulosta ilmoitetaan 23.1.2020. Samanaikaisesti asetetaan osallistumis- ja arviointisuunnitelma sekä luonnos nähtäville.

4.2.3 Osallistuminen ja vuorovaikutusmenettelyt

Alueen maanomistajilla ja niillä, joiden asumiseen, työntekoon tai muihin oloihin kaava saattaa huomattavasti vaikuttaa, sekä viranomaisilla ja yhteisöillä, joiden toimialaa suunnittelussa käsitellään, on mahdollisuus osallistua kaavan valmisteluun, arvioida kaavoituksen vaikutuksia ja lausua kirjallisesti tai suullisesti mielipiteensä asiasta.

Kaavan vireilletulosta, osallistumis- ja arviointisuunnitelmasta (OAS) sekä asemakaavaluonnoksen nähtävillä olosta tiedotetaan kaupungin ilmoituslehdissä, verkkosivuilla ja kirjeellä kaava-alueen maanomistajille ja naapuritilojen omistajille.

Ehdotuksen nähtäville asettamisesta tiedotetaan maanomistajia kirjeitse sekä yleisesti paikallisissa sanomalehdissä ja kaupungin internet-sivuilla.

Asemakaavan muutoksen ja laajennuksen hyväksymisestä ja lainvoimaisuudesta tiedotetaan paikallisissa sanomalehdissä ja kaupungin internet-sivuilla.

4.2.4 Viranomaisyhteistyö

PoPELY on 13.10.2017 laatimassaan hankekortissa määritellyt tiesuunnitelman laajuuden ja toimenpiteet. Hankekortti on laadittu kaupungin kanssa yhteistyössä.

Asemakaavan ja tiesuunnitelman yhteensovittamisesta on neuvoteltu Pohjois-Pohjanmaan Ely-keskuksen kanssa suunnittelun aikana. Hanke saatetaan tiedoksi Pohjois-Pohjanmaan Ely-keskukselle, Oulu-Koillismaan pelastusliikelaitokselle, Kuusamon Energia- ja vesiosuuskunnalle ja Caruna Oy:lle.

4.2.5 Vaiheet

Osallistumis- ja arviointisuunnitelma sekä asemakaavan muutos- ja laajennusluonnos pidetään nähtävillä 23.1.2020 - 21.2.2020.

5 ASEMAKAAVAN KUVAUS

5.1 Asemakaavan rakenne

Väyläsuunnitelmassa tehdään kevyen liikenteen väylän lisäksi muutoksia valtatie 5 liittymäratkaisuihin. Saunajärventien nykyisiä liittymiä poistetaan ja ohjataan kahteen uuteen liittymään. Myös epävirallinen liittymä Tatankijärven länsipäässä sijaitsevalle kaivolle sekä kahdelle mökille suljetaan ja ajoyhteys näille ohjataan etelämpää Koukkulammentien liittymän kautta. Nämä molemmat toimet lisäävät valtatie 5 liikenneturvallisuutta.

Asemakaavassa osoitetaan maantien aluetta (LT), ja siihen kuuluvia jalankulku- ja pyöräilyalueita (LT/pp), joista osalla tontille ajo on sallittu (LT-PP/t). Lisäksi muodostuu katualue, Saunajärventie, sekä suoja-alueita (EV) ja lähivirkistysalue (VL). Katujen ja tonttien liittymät osoitetaan liittymänuolilla.

Maantien alueen tarkistuksessa maantien aluetta laajennetaan paikoin korttelialueelle tai muulle alueelle. Asemakaava lainvoiman saadessaan syrjäyttää alueellaan aiemmin hyväksytyn asemakaavan. Maantien laajennusalueet ovat yleensä vähäisiä. Tatanki-Koukkulammen ranta-asemakaavan alueella on vireillä ranta-asemakaavan muutos asemakaavaksi. Tulevan asemakaavaehdotuksen rajausta on yhdenmukainen tämän asemakaavaluonnoksen kanssa.

5.2 Mitoitus

Suunnittelualueen pinta-ala on 20,69 ha, josta maantien aluetta on 14,0 ha, katualuetta 0,88 ha, jalkakäytäviä (tontille ajo sallittu) 3,57 ha, suojaviheraluetta 1,11 ha ja viheraluetta 0,89 ha.

Asemakaavaa kumoutuu kahdessa kohdassa yhteensä 0,24 ha. Uutta kaavoitettua aluetta muodostuu yhteensä 2,01 ha.

5.3 Vaikutusten arviointi

Suunniteltu kevyen liikenteen väylä lisää alueen liikenneturvallisuutta, kun kevyt liikenne ohjataan valtatiepiennaralueelta väylälle, ja valtatie ylitykset korvautuvat alikuluilla. Liikenneonnettomuuksien riski pienenee, kun kevyt liikenne on selkeästi valtatieliikenteestä erillään. Myös suunnitellut muutokset Saunajärventien alueen liittymäratkaisuihin lisäävät alueen liikenneturvallisuutta.

Edellytykset alueella jalan tai pyörällä liikkumiseen paranevat, kun kevyen liikenteen kulkuyhteydet paranevat ja väylää pitkin pääsee kulkemaan saumattomasti pohjoisen suunnasta kaupungin keskustaan asti. Tällä on positiivisia vaikutuksia kaupungin yhdyskuntarakenteeseen ja ihmisten elinympäristöön. Vaikutukset ympäristöön ja alueen asukkaiden terveyteen ovat suotuisat, sillä kevyen liikenteen väylä tarjoaa toimivan ja turvallisen vaihtoehdon autoilulle esimerkiksi työmatka- ja koululiikenteessä.

PoPELY:n Tiesuunnitelmaselostuksen mukaan alueen asuin- ja lomarakennuksien piha-alueilla melutasojen ohjearvot ylittyvät jo nykyisellään. Suunnitelman mukaiset toimenpiteet eivät lisää moottoriajoneuvoliikennettä ja näin ollen liikennemelun määrä ei nouse. (Tiesuunnitelmaselostus. PoPELY/Sitowise 2019.)

Kevyen liikenteen väylän rakentamisessa hyödynnetään vanhaa nykyisen valtatiepiennaralueen kulkevaa tiepohjaa ja se toteutetaan pääosin valaisemattomana. Vanhan tierakenteen hyväkuntoiset kestopäällysteet säilytetään ja tien sivuosiin suoritetaan raivaus- ja kaivuutöitä. Rakentamisen vaikutukset maisemaan ja ympäristöön ovat vähäiset.

Ranta-asemakaavojen alueilla asemakaava lainvoiman saadessaan korvaa alueellaan aiemmin hyväksytyn kaavan.

5.4 Asemakaavamerkinnät ja –määräykset

MERKINTÖJEN SELITYKSET

Lähivirkistysalue.

Maantien alue.

Suojaviheralue.

3 m kaava-alueen rajan ulkopuolella oleva viiva.

Korttelin, korttelinosan ja alueen raja.

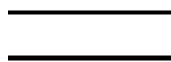
Osa-alueen raja.

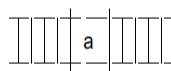
Ohjeellinen alueen tai osa-alueen raja.

VARIKK

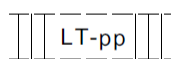
Kadun, tien, katuaukion, torin, puiston tai muun yleisen alueen nimi.

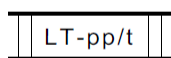
Katu.

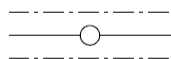
Liikennealueen alittava kevyen liikenteen yhteys.

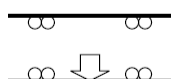
Yleiseen tiehen kuuluva jalankulku- ja pyörätie.

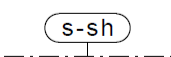
Yleiseen tiehen kuuluva jalankulku- ja pyörätie, jolla tontille/rakennuspaikalle ajo sallittu.

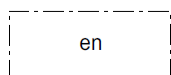
Johtoa varten varattu alueen osa.
Z sähköjohto.

Ajoneuvoliittymän likimääräinen sijainti.

Sotahistoriallinen kohde.
Alueen osa, jolla sijaitsee sotahistoriallisia rakenteita, joilla on erityistä historiallista arvoa. Alueella olevat rakenteet on pyrittävä säilyttämään nykyisen kaltaisena. Kohdetta koskevista suunnitelmista on neuvoteltava museoviranomaisen kanssa.

Yhdyskuntateknistä huoltoa palveleville rakennuksille ja laitteille varattu alueen osa.

6 ASEMAKAAVAN TOTEUTUS

Asemakaavan muutoksen toteuttamisesta vastaavat Kuusamon kaupunki ja Pohjois-Pohjanmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen liikenteen vastuualue yhdessä toteuttamalla jalankulku- ja pyöräilyväylän.

Kuusamossa 9.1.2020

Leavuokko Alavuotunki
kaavoitusarkkitehti

Liitteet

asemakaavan seurantalomake

koonti poistuvista asemakaavoista

asemakaavan muutos 1:2000

arkeologinen inventointi / Tatanki-Koukkulammen asemakaava s.12 ja 16. 2015, Kalle Luoto.

kasvillisuuskartoitus / Vt 5 ja mt 18865 jalankulku- ja pyöräilyväylä välillä Kitkantie - Nissinvaarantie, 2019, Maria Tossavainen.